

Національна академія правових наук України
Науково-дослідний інститут
державного будівництва та місцевого самоврядування
Львівська лабораторія прав людини та громадянина

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ
У СПРОБАХ ПРОТИДІЯТИ АГРЕСІЇ
РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Інформаційний бюлетень

Випуск 4

Львів,
2023

УДК 341.231.14(075)
О 641

Організація Об'єднаних Націй у спробах протидіяти
О 641 агресії Російської Федерації проти України / укладачі:
П. Рабінович, Р. Тополевський, Т. Дудаш, В. Гончаров,
А. Наконечна. *Інформаційний бюлетень*. Львів: Видав-
ництво ЛОБФ «Медицина і право», 2023. Вип. 4. 10 с.

У пропонованому виданні вперше українською мовою
перекладено та прокоментовано, ухвалену 07 квітня 2022 року
Резолюцію Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй
стосовно зупинення прав, пов'язаних з членством Російської
Федерації в Раді з прав людини ООН.

Призначене для широкого кола читачів.

УДК 341.231.14(075)

© Львівська лабораторія прав
людини і громадянина, 2023
© Рабінович П., Тополевський Р.,
Дудаш Т., Гончаров В.,
Наконечна А., 2023

ЗМІСТ

Вступ	4
Резолюція Генеральної Асамблеї ООН ES-11/3 «Зупинення прав, пов'язаних з членством Російської Федерації в Раді з прав людини ООН»	6
Науковий коментар	8

ВСТУП

«Never again!» – «Ніколи знову!». Саме таке гасло було покладено в основу базових документів Організації Об'єднаних Націй, ухвалених державами антигітлерівської коаліції після їхньої перемоги над нацистським режимом у Європі.

Однак цю гранично гуманістичну мрію реалізувати, на превеликий жаль, не вдалося...

Адже, коли 24 лютого 2022 року Російська Федерація дозволила собі вчинити збройний напад на Україну, він супроводжувався такими її діями, які в документах Нюрнберзького трибуналу 1945–1946 років однозначно були кваліфіковані як воєнні злочини та злочини проти людяності.

За таких сучасних обставин однією з найважливіших подій мала стати реакція ООН на цю агресію Росії. І ООН – в особі абсолютної більшості держав-членів – не зрадила згаданому гаслу і вже через декілька днів на позачерговій спеціальній сесії своєї Генеральної Асамблеї вкрай жорстко засудила дії Російської Федерації.

Резолюція цієї сесії Генеральної Асамблеї послугувала дієвим поштовхом для низки радикальних заходів, вжитих іншими органами і структурами ООН.

Оскільки стан прав людини в Україні є постійним предметом наукової та практичної уваги Львівської лабораторії прав людини та громадина, створеної у структурі Академії правових наук України понад 25 років тому, ця Лабораторія аж ніяк не могла залишитись осторонь сьогочасної ситуації в Україні.

(Нагадаю, зокрема, низку її сучасних досліджень, присвячених проблематиці запобігання злочинів проти людяності та відповідальності за їх вчинення; тим більше, що, як

відомо, деякі склади таких злочинів вперше в історії людства сформулював професор Кембриджського університету Г. Лаутерпахт, який здобував юридичну освіту у Львівському університеті в 1915–1919 роках).

Тому – з огляду на означену сучасну діяльність ООН – співробітники Лабораторії вважають своїм прямим професійним і громадянським обов'язком реагувати на згадані злочини Російської Федерації на території України й сприяти притягненню до відповідальності осіб, винних у їх вчиненні.

Тому видалось корисним ті оцінки, резолюції та заходи, які зафіксовані у новітніх документах ООН, її органів і структур у зв'язку з агресивною війною РФ проти України, оперативно державною мовою доводити до відома нашого населення, зокрема політичних і громадських діячів, юристів, суспільствознавців тощо. Адже первісно такі документи оприлюднюють лише робочими мовами ООН (англійською, російською та ін.).

З цією метою Лабораторія започаткувала відповідне триваюче видання, третій випуск якого пропонуємо в електронній формі до уваги читачів. Цей випуск містить переклад українською мовою Резолюції Генеральної Асамблеї ООН ES-11/3 «Зупинення прав, пов'язаних з членством Російської Федерації в Раді з прав людини ООН» від 07 квітня 2022 року та коментар до неї.

Цей інформаційний бюлетень уклали: доктор юридичних наук П. М. Рабінович, кандидати юридичних наук Р. Б. Тополевський, Т. І. Дудаш, В. В. Гончаров і А. М. Наконечна.



Поширення: загальне
8 квітня 2022 року

Генеральна Асамблея

Одинадцята надзвичайна спеціальна сесія
Пункт 5 порядку денного
Лист Постійного представника України
при Організації Об'єднаних Націй від 28 лютого 2014 року
на ім'я Голови Ради Безпеки (S/2014/136)

Резолюція Генеральної Асамблеї ООН,
ухвалена 07 квітня 2022 року
[без передання до Головного комітету
(A/ES-11/L.4 та A/ES-11/L.4/Add.1)]

ES-11/3 «Зупинення прав, пов'язаних з членством
Російської Федерації в Раді з прав людини ООН»

Генеральна Асамблея ООН,

нагадуючи свою Резолюцію A/RES/60/251 від 15 березня 2006 року, зокрема пункт 8, в якому зазначено, що Генеральна Асамблея може зупинити права, пов'язані з членством в Раді з прав людини ООН члена Ради, що вчиняє грубі та систематичні порушення прав людини,

беручи до уваги Резолюцію Ради з прав людини ООН 49/1 від 04 березня 2022 року, зокрема серйозну стурбова-

ність Ради щодо грубих і систематичних звітів про порушення й утиски прав людини та порушення міжнародного гуманітарного права, що його вчинила Російська Федерація під час її агресії проти України,

нагадуючи свої резолюції ES-11/1 від 02 березня 2022 року і ES-11/2 від 24 березня 2022 року,

висловлюючи серйозну стурбованість тривалою праволюдською та гуманітарною кризою в Україні, зокрема повідомленнями про порушення та утиски прав людини й порушення міжнародного гуманітарного права з боку Російської Федерації, в тому числі грубі та систематичні порушення й утиски прав людини, визнаючи сильне вираження стурбованості в заявах Генерального секретаря ООН і Верховного комісара з прав людини ООН, і відзначаючи останнє оновлення [звіту] щодо ситуації з правами людини в Україні, що його підготувала Моніторингова місія з прав людини 26 березня 2022 року,

1. *Ухвалює* зупинити права, пов'язані з членством Російської Федерації в Раді з прав людини ООН.

2. *Також ухвалює* повернутися до цього питання за відповідних умов.

3. *Далі ухвалює* тимчасово перервати роботу Одиннадцятої надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН та уповноважити Голову Генеральної Асамблеї ООН відновити засідання на вимогу держав-членів.

10-те пленарне засідання

07 квітня 2022 року

[Результати голосування, занесені в протокол, такі:

«За» – 93. «Проти» – 24. «Утрималося» – 58. «Не голосували» – 18. Загалом: 193]

Оригінал документа див.: https://digitallibrary.un.org/record/3967950/files/A_RES_ES-11_3-EN.pdf?ln=en

Науковий коментар

1. У коментованому документі Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй привертає увагу, насамперед, обґрунтування правомірності ухвалення рішення про тимчасове зупинення повноважень Російської Федерації як члена Ради з прав людини ООН. Така можливість була офіційно передбачена прийнятою у 2006 році Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН, згідно з якою вперше в історії ООН було створено її Раду з прав людини (п.8).

2. Підставою для застосування до певної держави зазначеного заходу міжнародно-правової відповідальності вважався факт того, що держава вчинила «грубі та систематичні порушення прав людини». А наявність саме таких порушень з боку Російської Федерації була констатована вже у попередніх Резолюціях Генеральної Асамблеї від 2, 4 і 24 березня 2022 року.

3. Звернені до Російської Федерації пропозиції та вимоги, вміщені у цих актах, вона, як відомо, повністю проігнорувала, не виконала. Тому в Генеральній Асамблеї вже не залишилось, ясна річ, якихось інших засобів впливу на поведінку Російської Федерації у розгляданій площині.

4. Переконливість висновків Генеральної Асамблеї щодо зазначених протиправних дій Російської Федерації посилюється посиланням на конкретні джерела інформації щодо названих фактів, а саме: заяви Генерального Секретаря ООН та Верховного комісара з прав людини ООН, а також інформації Моніторингової місії з прав людини ООН.

5. Отож, у певному сенсі, можна стверджувати, що Російська Федерація своїми неправомірними діями сама вивела себе поза межі Ради з прав людини ООН.

6. Водночас, варто звернути увагу на те, що застосований до Російської Федерації захід міжнародно-правової відповідальності може мати тимчасовий характер, оскільки не виключає його скасування у разі, якщо Російська Федерація виконає заявлені раніше вимоги ООН.

Коли Російська Федерація повністю виконає попередні резолюції Генеральної Асамблеї ООН, тоді цю державу, можливо, вдасться повернути до складу повноважних членів Ради з прав людини ООН. Втім російська делегація заявила про вихід Російської Федерації зі складу Ради з прав людини ще до голосування, очевидно, передбачаючи його результати.

7. Що ж стосується загальних результатів голосування коментованої резолюції Генеральної Асамблеї ООН, то вони, в черговий раз, яскраво засвідчили, що абсолютна більшість держав-членів ООН підтримали (93 держави) або, щонайменше, не заперечили (58 держав) проти ухвалення зазначеного документу.

Підсумовуючи ж усе викладене, варто спеціально наголосити на тому, що у коментованій резолюції Генеральної Асамблеї ООН чи не вперше за всю 77-річну історію її існування було ухвалено рішення про тимчасове зупинення повноважень держави-учасниці одного з її органів – Ради з прав людини. Таку реакцію Генеральної Асамблеї ООН можна вважати на сьогодні найвищим ступенем жорсткості її реагування на порушення вимог Статуту ООН.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ
У СПРОБАХ ПРОТИДІЯТИ АГРЕСІЇ
РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Інформаційний бюлетень

Випуск 4

Комп'ютерний набір – *О. Томіна*
Редагування – *Т. Дудаш*

Підписано до друку 24.03.2023.
Обл.-вид. арк. 0,58.

Видавництво ЛОБФ «Медицина і право»
Україна, 79044, м. Львів, вул. Бойківська, 10, кв. 3.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ЛВ № 43 від 13.11.2006 р.